

Ons kenmerk DOC-00239984
Bijlage(n) 3

Maastricht 29 maart 2022
Verzonden 30 maart 2022

Ontwerpbesluit van Gedeputeerde Staten van Limburg

Op 16 november 2021 ontvingen wij van DSM Nederland B.V., namens DSM Industrie Grond B.V. en Site Grond B.V., een melding als bedoeld in artikel 28 van de Wet bodembescherming (Wbb) en een geactualiseerd saneringsplan: Duurzaam Bodembeheer Chemelot. Op grond van artikel 39 van de Wet bodembescherming hebben wij deze melding beoordeeld.

De bodemverontreiniging betreft de locatie:

DSM-terrein te Geleen en Stein, kadastraal bekend gemeente Sittard en Stein diverse nummers (zie bijlage 2).

Bij de melding is het geactualiseerde saneringsplan ingediend. Dit betreft de rapportage 'Duurzaam Bodembeheer Chemelot, Gewijzigde bodemsaneringsaanpak DSM - terrein Geleen - Stein, uitvoeringsperiode 2022 – 2032, DSM Industriegrond BV en Site grond BV, Arcadis, D10041769:61, 15 november 2021'.

Daarnaast zijn de kadastrale gegevens en een groot aantal onderliggende onderzoeksrapporten bij de melding ingediend. Tevens is aanvullende en aangepaste informatie alsmede een machtiging van DSM Industrie Grond B.V. en Site Grond B.V. aangeleverd. In bijlage 1 is een opsomming van de betreffende documenten opgenomen. De betreffende documenten worden beschouwd als onderdeel uitmakend van het saneringsplan. Het nu voorliggende (ontwerp)besluit is op dit geheel, saneringsplan en onderliggende documenten, van toepassing.

Bij besluit van 2 november 2021 jl. (kenmerk DOC-00192841) hebben wij de eerder door ons op 19 maart 1996 vastgestelde beschikking ernst en urgentie, thans genaamd ernst en spoed, ambtshalve gewijzigd. De wijziging omvatte het opnemen van twee voormalige stortlocaties (de Katalysatorberging en de Mauritsdeponie) binnen het geval van bodemverontreiniging waarop de beschikking ernst en urgentie (nu ernst en spoed) van 19 maart 1996 betrekking heeft. Met ons besluit van 2 november 2021 hebben wij geen wijziging aangebracht in de vaststelling dat er sprake is van een geval van ernstige verontreiniging. Ook is niet opnieuw de urgentie (nu spoed) vastgesteld.

Op grond van de beschikking van 19 maart 1996 is sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging waarvoor, op basis van onaanvaardbare verspreidingsrisico's, een plan van aanpak binnen vier jaar was voorgeschreven. De sanering en nazorg (beheer) is de afgelopen tientallen jaren reeds door DSM uitgevoerd en tot op heden in uitvoering. Voortzetting van sanerende maatregelen en nazorg (beheer) blijft de komende jaren noodzakelijk.

Gelet op het voorgaande zal niet nader worden ingegaan op de eerder vastgestelde ernst en spoed. Op basis van de melding wordt over gegaan tot het nemen van een besluit op het gewijzigde saneringsplan (artikel 39 Wbb).

1. DE PROCEDURE

1.1 Besluitvormingsprocedure

Voor het vaststellen van dit besluit volgen wij de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in Afdeling 3.4 van de Awb. Dit omdat:

- het een grote locatie betreft;
- er sprake is van meerdere eigenaren, gebruikers en betrokkenen;
- het een complex plan betreft.

Dit betekent dat het besluit wordt genomen nadat het ontwerp van het te nemen besluit, met de daarop betrekking hebbende stukken die redelijkerwijs nodig zijn voor de beoordeling van het ontwerp, gedurende een termijn van zes weken voor eenieder ter inzage is gelegd en eenieder de gelegenheid is geboden een zienswijze naar voren te brengen.

De melding is getoetst aan de Wet bodembescherming, het Provinciale Beleidskader Bodem 2016 en de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013.

1.2 Onvolledige gegevens en verlengen beslistermijn

Wij hebben de aanvrager op 9 december 2021 verzocht om de in de brief (kenmerk DOC-00209441) vermelde ontbrekende gegevens aan te vullen. Hierbij is de procedure met een termijn van maximaal 4 weken, na verlenging, 6 weken opgeschort. Tevens hebben wij in deze brief van 9 december 2021 de termijn voor instemming met het saneringsplan met maximaal 15 weken verlengd. Dit met het oog op de Coronapandemie, de complexiteit en omvang van de gegevens en de vereiste zorgvuldigheid voor de kennisvergaring en belangenafweging. Hierdoor was het niet zeker of het haalbaar was om binnen de gestelde termijn van vijftien weken een beslissing te nemen.

Bij brief van 11 februari 2022 (kenmerk DOC-00230087) hebben wij aanvullende informatie en gegevens opgevraagd en tevens de besluitvormingsprocedure met een termijn van maximaal 4 weken opgeschort.

Bij schrijven van 20 januari, ingekomen 26 januari 2022 (kenmerk LHM 20220120), en schrijven van 7 maart 2022 (kenmerk LHM20211116) zijn van DSM Nederland B.V. de ontbrekende gegevens en aanvullende informatie ontvangen en is de procedure voortgezet.

1.3 Vertrouwelijkheid gegevens

Bij het indienen van de aanvraag tot instemming heeft DSM Nederland B.V. verzocht om vier rapporten vertrouwelijk te behandelen en deze niet ter inzage te leggen. Het betreft de rapporten:

1. Uitgangspunten t.b.v. Rinasberekeningen voor Mauritsdeponie en de Katberging, confidential, RHDHV in opdracht van DSM Industriegrond B.V. en Site Grond B.V., 20 januari 2021.
2. Rinasberekeningen voor de Mauritsdeponie en de Katberging, confidential, RHDHV in opdracht van DSM Industriegrond B.V. en Site Grond B.V., 20 januari 2021.
3. Uitgangspunten t.b.v. kostenraming en NCW voor Duurzaam Bodembeheer Chemelot: historische verontreinigingen, confidential, RHDHV in opdracht van DSM Industriegrond B.V. en Site Grond B.V., 20 januari 2021.
4. Kostenraming en NCW voor Duurzaam Bodembeheer Chemelot: historische verontreinigingen, confidential, RHDHV in opdracht van DSM Industriegrond B.V. en Site Grond B.V., 20 januari 2021.

Desgevraagd heeft DSM dit verzoek gemotiveerd met het oog op de terinzagelegging. Wij oordelen dat in de vertrouwelijk overlegde stukken bedragen zijn opgenomen en gegevens daarover zijn beschreven die een beeld geven van de prijzen waarvoor DSM diensten en producten inkoopt en tegen welke voorwaarden. DSM heeft er dus belang bij dat deze stukken vertrouwelijk blijven als bedrijfsgegevens. Daar tegenover staat dat deze bedrijfsgegevens voor derden geen inzichten verschaffen buiten deze prijzen en voorwaarden. Alle gegevens met betrekking tot de milieusituatie, zowel onderzoeken als wat DSM van plan is en waarom, zijn in andere rapporten beschreven. Onder deze omstandigheden oordelen wij dat de gegevens door ons niet ter inzage worden gelegd nu het belang bij deze inzage niet opweegt tegen het belang van DSM bij vertrouwelijkheid van deze bedrijfsgegevens

1.3 Kennisgeving

De melding en het ontwerpbesluit zijn gepubliceerd op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl> (klik dan op officiële bekendmakingen).

Ook heeft kennisgeving aan het Vlaams Gewest, de Belgische provincie Limburg en Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Beek, Sittard-Geleen, Stein en Maasmechelen plaatsgevonden. Direct belanghebbenden zijn door ons schriftelijk geïnformeerd.

Het ontwerpbesluit en de daarop betrekking hebbende stukken hebben van 6 april 2022 tot en met 17 mei 2022 voor eenieder ter inzage gelegen in het Gouvernement, Limburglaan 10 te Maastricht. De stukken hebben eveneens ter inzage gelegen in het gemeentehuis van Beek, Sittard-Geleen en Stein.

2. BESLUIT

Wij besluiten op grond van artikel 39 van de Wet bodembescherming in te stemmen met het saneringsplan Duurzaam Bodembeheer Chemelot.

Dit onder de onderstaande voorschriften.

Voorschriften bij het besluit

1. Indien de monitoringsresultaten en/of de uitkomsten van vervolgonderzoeken onaanvaardbare risico's aantonen, dient binnen 3 maanden een terugvalsscenario te worden uitgewerkt in een plan van aanpak. Dit plan van aanpak is een afweging van passende maatregelen, conform de 'baten en lasten afweging' van de Circulaire bodemsanering (juli 2013). Dit plan van aanpak dient als wijziging van het DBC ter instemming aan het bevoegde gezag te worden voorgelegd.

2. Het voorliggende saneringsplan DBC heeft een gefaseerde aanpak. In dit kader dient DSM:
 - a. met betrekking tot het lopende onderzoek naar de stabiliteit van de Mauritsdeponie vóór 1-7-2022 een tussenrapportage ter beoordeling voor te leggen en vóór 1-1-2023 het Plan van Aanpak voor het vervolg - ter goedkeuring - voor te leggen aan de Provincie Limburg;
 - b. vóór 1-9-2023 ter goedkeuring een definitief uitgewerkt grondwatermodel aan te leveren inclusief een Plan van Aanpak voor de fase 1 grondwatermonitoring periode 2024 – 2027;
 - c. vóór 1-3-2028 aan de Provincie Limburg aan te leveren - ter goedkeuring - de rapportage met resultaten van fase 1, met een Plan van Aanpak voor de fase 2 grondwatermonitoring periode 2028 – 2031;
 - d. de tussentijdse resultaten van de NLO monitoring in het eerste kwartaal (Q1) van 2023 op te leveren, de concept-rapportage met de resultaten van alle monitoringsronden vóór 31 maart 2024 en de eindrapportage uiterlijk 1 mei 2024;
 - e. de voorgestelde procedure voor het melden van grondverzet 1 jaar na vaststelling van voorliggend besluit met relevante stakeholders te evalueren.
3. DSM dient het grondwatermodel (zie 3b) voldoende gedetailleerd op te zetten, opdat ten minste met het model de verticale en horizontale verspreiding van verontreinigingen (bronnen + pluimen), de effecten van aanwezige breuklijnen en de risico's van de aanwezige verontreinigingen in het grondwater als gevolg van de stijging (of daling) van grondwater door na-ijleffecten van de steenkoolwinning in Zuid-Limburg, beschouwd kunnen worden. Indien hierbij humane en/of milieu hygiënische risico's worden geconstateerd, dienen passende maatregelen (terugvalscenario) onverwijld te worden genomen.
4. Bij de signaalmonitoring op de terreingrens dient ook de geurstof DCPD opgenomen te worden in het analysepakket van de van toepassing zijnde peilbuizen.
5. DSM geeft aan werkgroepen te zullen instellen. Hierin zal de Provincie Limburg, in ieder geval, zitting nemen. De werkgroepen 'Mauritsdeponie' en 'Grondwatermodel' dienen per direct te worden ingericht. De voortgang en resultaten van de werkgroepen dienen periodiek gerapporteerd en besproken te worden in het ambtelijk en bestuurlijk overleg.
6. Van de resultaten en rapportages van ieder uitgevoerd onderzoek dient DSM ook de onderzoeksgegevens digitaal aan te leveren bij de Provincie Limburg, volgens de meest actuele versie van het SIKB uitwisselingsformaat protocol SIKB-0101 (in XML-formaat).
7. De melder of degene die de sanering uitvoert moet een wijziging van het saneringsplan bij ons college melden.
8. De melder moet, zo spoedig mogelijk na afronding van (een fase van) de sanering, een evaluatieverslag bij ons indienen.
9. Verandering van de gebruiksfunctie naar een gevoeliger bodemgebruik moet schriftelijk aan ons worden gemeld via het meldingsformulier Bodem.

10. Aan melder wordt voorgeschreven om binnen zes weken nadat dit besluit is genomen een financiële zekerheid te stellen en in stand te houden ten bedrage van € 65.100.987,-. De financiële zekerheidsstelling heeft betrekking op het geval van (historische) verontreiniging zoals bepaald bij ons besluit van 2 november jl. en dus inclusief de gevolgen van de Mauritsdeponie en de Katalysatorberging, doch exclusief eventuele zorgplichtsaneringen.
11. Aan melder wordt toegestaan de financiële zekerheid te stellen, naast de in art. 39 tweede lid onder a en b van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering opgenomen mogelijkheden, met de in bijlage 3 opgenomen overeenkomst.
12. Financiële zekerheid dient onherroepelijk te zijn en op eerste afroep.

3. OVERWEGINGEN DIE TEN GRONDSLAG LIGGEN AAN HET BESLUIT

3.1 Periode 2000 - 2021

Bij besluit van 13 juni 2000 (kenmerk 2000/24863) hebben Gedeputeerde Staten ingestemd met het destijds door DSM Limburg B.V. ingediende Plan van Aanpak voor de bodemsanering van het DSM-terrein te Geleen en Stein. Het Plan van Aanpak uit 2000 was gebaseerd op uitgebreid historisch onderzoek en fysiek grond- en grondwateronderzoek. Op basis van de verzamelde gegevens is vastgesteld welke historische verontreinigingen aanwezig waren in grond en grondwater op en benedenstrooms van de Chemelot site en hoe de verontreinigingen aan te pakken. Het Plan van Aanpak 2000 had als pijlers:

- sanering van bronlocaties;
- beheer Leeflaag en Grondstromen;
- integrale Monitoring Grondwater;
- uitvoering van Nazorg en beheer.

Het betrof met name een brongerichte aanpak gericht op Isoleren, Beheren en Controleren (zogenaamde IBC-sanering). Elke 4 à 5 jaar werd een herijking uitgevoerd waarbij, over de periode van 4 à 5 jaar, per bron werd gekeken naar het concentratieverloop bovenstrooms, ter plaatse en benedenstrooms van de bron. Op basis hiervan werd besloten of sanerende maatregelen noodzakelijk waren, beëindiging dan wel voortzetting van de monitoring noodzakelijk was en/of aanpassingen nodig waren.

Voor het actief beheer van de leeflaag op het DSM-terrein is een bodemkwaliteitskaart en een bodembeheersplan opgesteld en is een TOP (Tijdelijke Opslag Plaats) ingericht. Hierin zijn de mogelijkheden en voorwaarden uitgewerkt voor hergebruik van verontreinigde grond die vrijkomt bij graaf- en bouwactiviteiten in de leeflaag van het DSM-terrein, opslag op de TOP en/of afvoer naar een daartoe erkend verwerker.

3.2 Proces actualisatie Plan van Aanpak

In de afgelopen decennia zijn milieubeleid en de milieuwetgeving geëvolueerd en is veel informatie van de locatie en de omgeving verzameld. Bovendien wordt de belangrijke trend gezien in het landelijke en Limburgse bodembeleid dat meer en meer belang wordt gehecht van duurzaam bodemgebruik en een "vitale" bodem.

De aanpak uit het Plan van Aanpak 2000 is de afgelopen twintig jaar door DSM gevolgd, waarbij elke vier à vijf jaar een herijking heeft plaatsgevonden. Bij de laatste herijking, vastgesteld januari 2019, is afgesproken dat gewerkt zou worden aan een actualisatie van de aanpak als geheel.

Daarnaast is in opdracht van de Provincie Limburg een validatie onderzoek uitgevoerd naar onder andere de huidige bodemsaneringspositie. Advies was om de sanerings situatie, -doelstellingen en –aanpak uit het Plan van Aanpak uit 2000 te actualiseren naar de huidige technische, inhoudelijke en beleidsmatige inzichten ten aanzien van bodemsanering. Met dit gewijzigde saneringsplan (Duurzaam Bodembeheer Chemelot) geeft DSM invulling aan dit advies.

Naar aanleiding van het voorgaande heeft DSM in 2021 de actualisatie van het Plan van Aanpak uitgevoerd. De aanpak omvatte in feite drie proces-stappen:

- 1e Terugkijken
- 2e Wat is de huidige situatie
- 3e Vooruitkijken

In eerste instantie is teruggekeken over de afgelopen 20 jaar hetgeen een totaal beeld opleverde van wat tot op heden is uitgevoerd, vervolgens wat is het resultaat hiervan, wat ontbreekt/is verouderd (huidige situatie, waar staan we nu) en tot slot wat gaat de toekomstige bodemopgave en aanpak zijn.

Ten behoeve van het nagaan wat de huidige integrale bodemsaneringsopgave is en wat de geactualiseerde aanpak kan zijn, is veel onderzoek uitgevoerd. Onder meer (niet limitatief):

- nagaan of de eerder gedane uitgangspunten ten aanzien van verspreiding, stroombanen nog valide zijn;
- uitvoeren trendanalyses en (her)beoordelen en actualiseren afwegingskaders;
- nagaan of het huidige monitoringsnetwerk (nog) voldoet, nagaan mogelijkheden en noodzakelijkheid van inrichten up-to-date grondwaterspreidingsmodel;
- actualisatie van de risicobeoordeling en invloed op eventuele kwetsbare objecten;
- beoordeling van aanvaardbaarheid van natuurlijke lozing op oppervlaktewater;
- herijking kwaliteit leeflaag;
- actualiseren verontreinigingssituatie alsmede aanpak en beheer Mauritsdeponie en Katalysatorberging;
- verkenning naar duurzaam bodembeheer aanpak, nagaan ontwikkelkansen en huidige en (mogelijke) toekomstige inzichten hierin;
- beoordeling en actualiseren governance en overlegstructuur DSM, Provincie en andere stakeholders/betrokkenen;
- inzage in de kosten verbonden aan de geactualiseerde saneringsopgave van de historische bodemverontreiniging.

In bijlage 1 is een opsomming gegeven van onderzoeken voortvloeiend en betrekking hebbend op het bovenstaande. Het proces heeft geleid tot een actueel totaalbeeld van de toekomstige bodemsaneringsinspanningen en nazorgopgave. Deze inspanning is verwoord in de nu ter besluitvorming voorgelegde geactualiseerde integrale aanpak van de historische bodemverontreiniging en deponieën op de Chemelot site: 'Duurzaam Bodembeheer Chemelot'. Ook heeft het proces geleid tot inzage in nog ontbrekende gegevens, zoals een grondwatermodel. In het nu voorgelegde saneringsplan Duurzaam Bodembeheer Chemelot is eveneens opgenomen hoe met deze ontbrekende informatie wordt omgegaan.

3.3 Saneringsplan 'Duurzaam Bodembeheer Chemelot (DBC)'

Saneringsdoelstelling

Op grond van ons Beleidskader (2016) toetsen wij het belang van de bescherming van de bodem aan de saneringsdoelstelling van artikel 38 Wet Bodembescherming (Wbb):

- a. de bodem wordt ten minste geschikt gemaakt voor de functie die de bodem krijgt na de sanering waarbij het risico voor mens, plant of dier als gevolg van blootstelling aan de verontreiniging zoveel mogelijk wordt beperkt;
- b. het risico van de verspreiding van verontreinigende stoffen zoveel mogelijk wordt beperkt;
- c. de noodzaak tot het nemen van maatregelen en beperkingen in het gebruik van de bodem zoveel mogelijk wordt beperkt.

In het nu ter instemming ingediende saneringsplan DBC betreft de saneringsdoelstelling:

1. Het bereiken van een stabiele, milieuhygiënisch acceptabele eindsituatie van de verontreiniging van grond en grondwater op en nabij het Chemelot terrein. Dat is een veilige en toekomstbestendige situatie voor mens, plant en dier, waarbij:
 - het bedrijfsterrein en het systeemgebied tot aan de Maas geschikt zijn voor de huidige functies;
 - nadelige effecten van de verspreiding buiten het bedrijfsterrein alsmede gebruiksbeperkingen zo veel als redelijkerwijze mogelijk zijn beperkt;
 - zowel actieve maatregelen als monitoring (passief) zoveel als mogelijk worden beperkt en/of afgebouwd.
2. Het verder vormgeven aan een duurzaam, efficiënt en veilig beheer van de grondstromen op de locatie.
3. Het opstellen van een helder en eenduidig toetsingskader en een adequate organisatie en planning voor de uitvoering van het bodembeheer.

Grondwater

Betref het Plan van Aanpak uit 2000 meer een brongerichte aanpak, de aanpak van het nu ingediende saneringsplan DBC betreft een aanpak op **gebiedsniveau**. Het totale gebied waarop de aanpak wordt toegepast wordt het systeemgebied genoemd, dat bestaat uit het bedrijfsterrein zelf en de benedenstroomse zone tot aan de Maas. In deze zones wordt de ontwikkeling van de grondwaterkwaliteit gevolgd en worden maatregelen genomen indien nodig. De ontwikkeling wordt gevolgd door twee soorten monitoring:

1. Pluimmonitoring.

De pluimmonitoring vloeit voort uit de bronmonitoring van de afgelopen 20 jaar en het hierop uitgevoerde onderzoek. Uit bestaande peilbuizen alsmede nog te plaatsen peilbuizen, volgend uit een optimalisatieronde aan de hand van onder andere een grondwatermodel, wordt de kwaliteit van het grondwater gemonitord. Op basis van uit te voeren trendanalyses wordt vastgesteld of sprake is van afnemende trend en/of een stabiele eindsituatie.

2. Signaalmonitoring.

Deze monitoring is erop gericht om onafhankelijk van de bronlocaties en bekende pluimen vast te stellen of verontreinigende stoffen de terreingrens passeren. Het is een dicht, regelmatig netwerk van peilbuizen rondom de terreingrens aan de stroom-afwaartse zijde, dat frequent op een standaardpakket en periodiek op een breed pakket aan stoffen wordt geanalyseerd.

Bij de pluimmonitoring vindt tevens monitoring plaats van nog in uitvoering zijnde deelsaneringen, nader te onderzoeken bron- en niet-bronlocaties, deponieën alsmede zorgplichtsaneringen vallend onder verantwoordelijkheid van DSM.

Ad Pluimmonitoring

Voor pluimen die nieuw in beeld zijn gebracht (aanvullend pluimonderzoek), is een aanvullende risico-evaluatie nodig naar de mogelijke risico's als gevolg van verspreiding. Het betreft hier risico's als:

- mogelijke humane en/of ecologische risico's;
- mogelijke effecten op oppervlaktewater (o.a. Maas);
- een inventarisatie van putten of private onttrekkingen in het invloed gebied.

Als geen risico's als gevolg van de verspreiding worden verwacht, dan wordt overgegaan naar de reguliere pluimmonitoring en trendanalyse zoals die bij de bekende pluimen wordt uitgevoerd.

Indien wel risico's volgen uit de risico-evaluatie, dan wordt een saneringsonderzoek uitgevoerd, waarbij een afweging van terugvalmaatregelen op basis van kosteneffectiviteit (conform Circulaire Bodemsanering 2013) wordt uitgevoerd, met het uitgangspunt dat de geconstateerde risico's zo veel als redelijkerwijs mogelijk worden weggenomen. Deze maatregelen of terugvalscenario's kunnen bestaan uit:

- actieve sanerings- of beheersingsmaatregelen aan de kop of staart van de pluimen;
- passieve maatregelen in de vorm van (geïntensiveerde) monitoring;
- eventueel opleggen van gebruiksbepalingen.

Voor bestaande pluimen (feitelijke pluimmonitoring) vindt bij een toenemende trend een herhaling van de meting plaats voor maximaal 1 jaar. Indien de toenemende trend aanwezig blijft dan, is een aanvullende risico-evaluatie nodig naar de mogelijke risico's als gevolg van verspreiding. Het betreft hier risico's als:

- mogelijke humane en/of ecologische risico's;
- mogelijke effecten op oppervlaktewater (o.a. Maas);
- een inventarisatie van putten of private onttrekkingen in het invloed gebied.

Als geen risico's als gevolg van de verspreiding worden verwacht, dan wordt de reguliere pluimmonitoring voortgezet. Indien wel risico's volgen uit de risico-evaluatie, dan wordt een saneringsonderzoek uitgevoerd, waarbij een afweging van terugvalmaatregelen op basis van kosteneffectiviteit (conform Circulaire Bodemsanering 2013) wordt uitgevoerd, met het uitgangspunt dat de geconstateerde risico's zo veel als redelijkerwijs mogelijk worden weggenomen. Deze maatregelen of terugvalscenario's kunnen bestaan uit:

- actieve sanerings- of beheersingsmaatregelen aan de kop of staart van de pluimen;
- passieve maatregelen in de vorm van (geïntensiveerde) monitoring;
- eventueel opleggen van gebruiksbepalingen.

Ad Signaalmonitoring

De signaalmonitoring is een essentieel onderdeel van de aanpak op gebiedsniveau. Het doel van deze monitoring is tijdig te signaleren of en zo ja welke verontreinigende stoffen de terreingrens passeren. De signaalmonitoring is niet alleen gericht op de bekende verontreinigingen maar ook geschikt om nieuwe of opkomende stoffen te signaleren. Op het moment dat een verontreiniging wordt gesignaleerd, wordt gecontroleerd of deze al onderdeel is van de pluimmonitoring, of wordt deze daaraan toegevoegd. Bij toevoeging aan de pluimmonitoring volgt de analyse, eventuele risico-evaluatie en eventuele maatregelen zoals hiervoor bij de pluimmonitoring is aangegeven.

Oppervlaktewater (Natuurlijke Lozing Oppervlaktewater (NLO))

In het kader van de actualisatie van het saneringsplan is onderzoek uitgevoerd of al dan niet sprake is van een ontoelaatbare Natuurlijke Lozing van grondwaterverontreinigingen afkomstig van de Chemelot site op het oppervlaktewater van de Maas. Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat, met uitzondering van ammonium, voldaan wordt aan de gestelde normen. Voor ammonium is de beoordeling minder duidelijk. Om vast te stellen hoeveel ammonium daadwerkelijk in de Maas terecht komt en al dan niet sprake is van overschrijding van de normen, wordt in de eerste fase van het DBC (2022-2023) een uitgebreide monitoring van het grondwater vlak nabij de Maas uitgevoerd. Op basis van de resultaten van deze monitoring zal besloten worden of al dan niet aanvullende maatregelen nodig zijn. Omdat hier sprake is van een bescherming van een oppervlaktewater dat in beheer is bij de minister, is Rijkswaterstaat, voor de minister, op de hoogte gesteld van deze resultaten en heeft aan DSM Nederland B.V. in een besluit geantwoord dat zij akkoord is met het monitoringsplan.

Grond

Het gehele bedrijfsterrein heeft een industriële bestemming en gebruik. Er worden drie vormen van gebruik onderscheiden: extensief groen, bedrijventerrein/industrie en infrastructuur. DSM gaat in aansluiting op het landelijke beleid uit van een leeflaagdikte van 0 m in geval van bebouwing en verharding, en een dikte van 0,5 tot 1,5 m in overige situaties ('groen op industrieterrein, dikte afhankelijk van vegetatietype').

Voor het actief beheer van de leeflaag op het DSM-terrein is de bestaande bodemkwaliteitskaart geactualiseerd. De wijze van het beheer van de leeflaag, omgang met grondstromen, mogelijkheden van hergebruik en de te volgen procedures en te nemen maatregelen zijn in het DBC opgenomen. Het streven in het DBC is gericht op het maximaliseren van het hergebruik van de grond binnen de terreingrenzen van DSM onder strikte milieuhygiënische voorwaarden en het zo mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de leeflaag.

Gefaseerde uitvoering

Het saneringsplan DBC betreft een gefaseerd saneringsplan en beschrijft voor de periode 2022- 2032 drie fasen. Dit zijn achtereenvolgens de volgende fasen:

Fase 1 (2022-2023): Operationaliseren van DBC.

Fase 2 (2024-2027): Eerste cyclus van 4 jaar DBC.

Fase 3 (2028-2032): Tweede cyclus van 4 jaar DBC.

Het saneringsplan DBC blijft, indien het niet tot een transitie komt, doorlopen (zie ook 'fase na 2032').

Fase 1

In fase 1 worden met name de nadere onderzoeken uitgevoerd (van o.a. bronlocaties en niet-bronlocaties), de grondwatermeetnetten aangelegd, monitoringsplan NLO uitgevoerd en de lopende saneringen en monitoringen gecontinueerd. Voor twee brongebieden (bron 7 en 13) wordt een saneringsonderzoek uitgevoerd.

Er wordt een grondwatermodel opgezet en ingericht, het databeheer geactualiseerd, een vernieuwde melding- en beheerprocedure voor grondverzet ingericht en een verdere actualisatie van potentiële risico's (stap 3 humaan en ecologisch) uitgevoerd. Nagegaan zal worden of gegevens bekend zijn van de natuurlijke afname (NA) van de verontreinigende stoffen, zo niet, dan worden ook de zogenaamde NA-parameters in deze fase meegenomen.

Daarnaast zal het lopende onderzoek naar de stabiliteit van de Mauritsdeponie worden gecontinueerd inclusief een Plan van Aanpak voor het vervolg.

De eerste fase van operationaliseren wordt afgerond met een volledig ingericht DBC (monitoring, actieve maatregelen).

Fase 2

In de eerste cyclus van vier jaar van de operationele fase worden naast de algemene activiteiten, de lopende saneringen, de pluim- en signaleringsmonitoring en NLO-monitoring nader geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd/maatregelen genomen. Het monitoringonderzoek naar potentiële aantasting van paalfunderingen, inzet leidingwater voor aanvulling vijvers Steinerbos en berekening sportvelden Urmond zal worden geëvalueerd en, indien nodig, worden passende maatregelen genomen en/of wordt monitoring voortgezet.

Deze fase wordt afgerond met een evaluatie en herijking van het DBC (soorten monitoring/stoffen/frequenties/meetnetten) en een verkenning van Land Stewardship als opvolger van DBC.

Fase 3

In de tweede cyclus van vier jaar van de operationele fase wordt naast de algemene activiteiten en een mogelijke voortzetting van lopende saneringen, pluim- en signaleringsmonitoring, een evaluatie gemaakt en update advies opgesteld voor het vervolg. Er wordt een voorbereiding/opzet gemaakt voor de transitie van DBC (onder de Wbb) naar Land Stewardship en/of de dan van toepassing zijnde actuele wetgeving. Voor de Katalysatorberging is in 2031 een tussentijdse controle van de bovenafdichting, ringsloot en lekdetectiesysteem voorzien. Met betrekking tot de Mauritsdeponie vindt de planvoorbereiding plaats voor het vervangen/aanbrengen van bovenafdichtingen (mede afhankelijk van de resultaten van het onderzoek in fase 1).

Deze fase wordt afgerond met een brede evaluatie van het DBC (soorten monitoring / stoffen / frequenties/meetnetten) en een inrichting van een vervolg plan.

Fase na 2032

DSM heeft vanaf 2032 de intentie dat de dan nog resterende verplichtingen (nazorg van deponieën en monitoring) overgaan in een plan dat is geïnspireerd op 'Land Stewardship', een vorm van modern rentmeesterschap waarbij verder wordt gekeken dan de chemische kwaliteit van de bodem en ook aandacht is voor bijvoorbeeld de biodiversiteit van de bodem.

De operationele taken die naar verwachting na 2032 doorlopen zijn:

- Beheer grondstromen en kwaliteit leeflaag.
- Evaluatie van noodzaak voor gebruiksbeperking gebruik grondwater.
- Uitvoeren (vierjaarlijks) uitgebreide signaleringsmonitoring en bepaling gebiedskwaliteit.
- Beheer Maurits deponie en Katalysatorberging.
- Inspectie isolatie bron 12 en bron 21.

3.4 Beoordeling saneringsplan 'Duurzaam Bodembeheer Chemelot (DBC)'

Betrof het Plan van Aanpak uit 2000 meer een brongerichte aanpak, de aanpak van het nu ingediende saneringsplan DBC betreft een aanpak op gebiedsniveau. In een aanpak op gebiedsniveau is sprake van een meervoudige doelstelling, waarbij enerzijds de focus ligt op het voorkomen van negatieve effecten buiten het bedrijfsterrein en anderzijds het zo veel mogelijk beperken van risico's bij de brongebieden en het realiseren van een gestage kwaliteitsverbetering op, onder, en rondom het Chemelot terrein. Het zwaartepunt verschuift van de aanpak van bronlocaties naar de mate van verspreiding in het benedenstroomse gebied. Dit wordt beschouwd als een geschikte werkwijze voor grootschalige verontreinigingen die door elkaar lopen en waarvan de bronnen soms niet bekend zijn. Hiermee wordt invulling gegeven aan "het zo veel als mogelijk beperken van actieve nazorg en de risico's als gevolg van verspreiding", zoals in artikel 38 van de Wet bodembescherming is opgenomen en wordt ook recht gedaan aan de tussen 2000 en heden uitgevoerde bronsaneringen.

Het ingediende gefaseerde saneringsplan DBC voldoet aan de saneringsdoelstelling die is vastgelegd in artikel 38 van de Wet Bodembescherming. De bodem is en wordt verder ten minste geschikt gemaakt voor de functie die de bodem krijgt na de sanering waarbij het risico voor mens, plant of dier als gevolg van blootstelling aan de verontreiniging zoveel mogelijk wordt beperkt. Het risico van de verspreiding van verontreinigende stoffen en de noodzaak tot het nemen van maatregelen en beperkingen in het gebruik van de bodem worden zoveel mogelijk beperkt.

In het saneringsplan DBC rapporteert DSM dat de huidige beheersing van de historische bodemverontreiniging van de Chemelot-locatie te Geleen - Stein, geen ontoelaatbaar (actueel) risico oplevert voor mens en ecosysteem. In de eerste fase van de uitvoering van het plan vindt op specifieke plaatsen nog aanvullend onderzoek plaats naar potentiële risico's en worden, indien nodig, aansluitend maatregelen genomen waarmee eventuele risico's worden weggenomen danwel beheerst. Indien risico's aan de orde zijn, dienen passende mitigerende maatregelen genomen worden.

Het advies om het grondwater in het gebied (bijlage 4) niet te gebruiken blijft gehandhaafd. Overeenkomstig het in 1999 gegeven advies, ontraadt de GGD Zuid Limburg het gebruik van grondwater voor drinkwater, veedrenking beregening, vullen zwembadjes e.d.

Opgenomen is dat via periodiek onderzoek (monitoring) de ontwikkeling van de kwaliteit van vooral het grondwater wordt gevolgd, zodat gecontroleerd kan worden of de bodem verbetert, verslechtert, dan wel constant blijft en hiermee of al dan niet een stabiele, milieu hygiënisch acceptabele eindsituatie wordt bereikt. Met de monitoring kan een mogelijk gevaar voor milieu of samenleving snel worden vastgesteld en zo nodig kunnen tijdig maatregelen worden getroffen.

Voor bron 7 en 13 wordt allereerst nog aanvullend pluimonderzoek uitgevoerd om duidelijkheid te verkrijgen of deze pluimen ook in de toekomst geen terreinoverschrijding kunnen veroorzaken. Voor een aantal bronlocaties en voormalige niet-bronlocaties zal aanvullend onderzoek uitgevoerd worden om vast te stellen of de monitoring aangepast danwel beëindigd kan worden. Dit betreft de bronlocaties 1, 2, 6, 10, 14, 18 en 45 en de niet-bronlocaties 13A, 22A, 23B, 6A/B/C, 9C, 31A, 65B/72A, 104B, 116A, 132D en 81C. Monitoring bij de overige bronlocaties en niet-bronlocaties is reeds beëindigd. Voor bron 3 wordt deze inspanning beëindigd.

Behalve dat pluimen en bronnen kunnen worden geschrapt, is het ook mogelijk dat pluimen worden toegevoegd. Indien in de signaalmonitoring een andere verontreinigende stof of een verontreiniging op een onverwachte plaats wordt aangetroffen (boven T-waarde), dan wordt deze vervolgens opgenomen in de pluimmonitoring met allereerst een pluimonderzoek.

Voor het nagaan of al dan niet sprake is van een ontoelaatbare **Natuurlijke Lozing op het Oppervlaktewater** (NLO) van verontreinigingen afkomstig van het DSM-terrein op de Maas, wordt een monitoring van het grondwater nabij de Maas uitgevoerd. Met dit NLO-monitoringsplan is door Rijkswaterstaat, vanuit haar bevoegd gezag rol van de Waterwet, de bescherming van de oppervlaktewaterkwaliteit, mee ingestemd (brief d.d. 19 januari 2022, kenmerk RWS-2022/1681). De resultaten van de betreffende monitoring worden tevens door de Provincie Limburg beoordeeld vanuit haar bevoegdheid voor de Wet bodembescherming, zijnde het beschermen van een kwetsbaar object.

Om na te gaan of en in hoeverre grondwaterverontreinigingen afkomstig van het DSM-terrein invloed kan hebben op grondwateronttrekkingen aan de Belgische zijde van de Maas (onder de drainerende Maas doorstromen) is aanvullend onderzoek uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat de kans hierop niet tot zeer gering zal zijn, hetgeen met de daartoe bevoegde c.q. relevante Belgische autoriteiten is gedeeld.

Op grond van de gekozen saneringsvariant zal de sanering/monitoring langere tijd in beslag nemen. Over de voortgang worden wij regelmatig, zoals opgenomen in het saneringsplan DBC, geïnformeerd.

Indien uit de resultaten van de monitoring (nieuwe monitoringsgegevens) blijkt dat sprake is van een onaanvaardbare verspreiding dan is een actieve maatregel (terugvalsscenario) nodig om verdere verspreiding te voorkomen. Indien van toepassing zal voor het in werking stellen van het terugvalsscenario een plan van aanpak worden opgesteld dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan het bevoegde gezag.

Bij DSM is het de verwachting dat na de tweede cyclus de saneringsdoelstelling bereikt zal zijn en actieve saneringsmaatregelen beëindigd kunnen worden en er een overgang is naar de nazorgfase. Op basis van de huidige wetgeving blijft ook na 2031 voorliggend besluit en het ingediende saneringsplan van kracht, totdat het bevoegde gezag Wbb een nieuw besluit heeft genomen. Toekomstige resultaten zullen worden beoordeeld volgens de op dat moment geldende actuele wet- en regelgeving. Dit geldt ook voor de beoordeling van de resultaten van NLO.

4. GEBRUIKSBEPERKINGEN

Gedurende de uitvoering van het voorliggende saneringsplan DBC (2022 – 2032) zijn in het grondwater verontreinigingen aanwezig waarvoor (in de wet vastgestelde) gebruiksbeperkingen gelden. Deze gebruiksbeperkingen zijn:

- Op grond van de Waterwet en de Keur geldt een meldingsplicht bij werkzaamheden in of nabij het verontreinigde grondwater. Werkzaamheden zoals (niet limitatief) tijdelijke grondwateronttrekkingen, warmte-koude opslag, industriële onttrekkingen of drinkwateronttrekkingen. Melding dient bij de Provincie Limburg en/of het Waterschap Limburg te worden gedaan.
- Op grond van de Wet bodembescherming is het onttrekken van grondwater verboden in het gebied opgenomen in bijlage 4, tenzij door middel van een vooraf door de Provincie Limburg goed te keuren Plan van Aanpak of (deel)saneringsplan, toestemming is verleend.

In het gebied weergegeven in bijlage 4 wordt het gebruik van grondwater voor drinkwater, veedrenking, beregening, vullen zwembadjes, e.d. ontraden.

De gebruiksbeperkingen gelden voor alle percelen binnen de interventiewaarde contour grondwater en voor grondwateronttrekkingen buiten de verontreiniging die de omvang van de verontreiniging negatief kunnen beïnvloeden.

Deze gebruiksbeperkingen gelden al op basis van de wet en worden dus niet met dit besluit vastgesteld..

5. FINANCIËLE ZEKERHEIDSSTELLING

Het saneringsplan DBC bevat een aantal werkzaamheden die lange tijd duren en omvangrijk zijn. De Wet bodembescherming bevat een bepaling (art. 39f, Wbb) op grond waarvan ons college voor dit soort verplichtingen een financiële zekerheid mag vragen. Gezien de omvang van de kosten die gepaard kunnen gaan met de uitvoering en de te verwachten lange periode van uitvoering, acht ons college het noodzakelijk van deze bevoegdheid gebruik te maken en een voorschrift te stellen om dit te bereiken. De voorschriften onder de punten 10, 11 en 12 zijn hiervoor opgenomen.

Op dit moment loopt nog een discussie op landelijk niveau over de te hanteren rekenrente bij langdurige financiële zekerheden. Deze discussie is echter nog niet in een afrondende fase. Wij kunnen de uitkomst van deze discussie niet afwachten in verband met de geldende beslistermijnen.

Wel wijzen wij DSM uitdrukkelijk op het volgende. Op grond van art. 39 zesde lid van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering mag een melder aanpassing van een voorschrift tot het stellen van financiële zekerheid vragen onder bepaalde omstandigheden. Daaronder valt in ieder geval de omstandigheid dat een deel van de sanering reeds is uitgevoerd, waardoor de financiële zekerheid te hoog is geworden. Het artikel strekt dus mede tot het beschermen tegen een te hoge financiële zekerheid. Naar onze mening kan ook een disproportionele verhouding tussen een opgenomen (lage) rentestand en een later op landelijk niveau geadviseerde rente, waarvan de discussie al liep op het moment van beslissen op de voorliggende aanvraag, voor melders aanleiding vormen om bijstelling van de financiële zekerheid te vragen.

Ten aanzien van de hoogte van de financiële zekerheid hebben wij de begrotingen en ramingen van melders beschouwd en op basis hiervan de financiële zekerheid bepaald.

De in het saneringsplan DBC opgenomen kosten voor NLO maken onderdeel uit van het Wbb-besluit om het potentiële effect voor het kwetsbare object (Maas) te onderzoeken. Eventuele andere kosten van NLO zijn gerelateerd aan de oppervlaktewaterkwaliteit (Waterwet), maken geen onderdeel uit van dit voorliggend besluit en zijn niet opgenomen in de financiële zekerheid.

Ten aanzien van de vorm van de zekerheid is overeenstemming bereikt tussen Koninklijke DSM N.V. en de provincie Limburg via een overeenkomst die als bijlage 3 is opgenomen. Naast de in artikel 39 eerste lid opgenomen mogelijkheden accepteren we ook een garantstelling conform deze overeenkomst. In de voorschriften van dit besluit is daarom opgenomen dat financiële zekerheid gesteld moet zijn en in stand moet worden gehouden en dat de overeenkomst in dit geval is toegestaan.

6. RECHTSBESCHERMING

Rechtsbescherming

Iedereen kan gedurende de termijn van ter inzage legging schriftelijk of mondeling zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Schriftelijke zienswijzen dient u te sturen naar: Gedeputeerde Staten van Limburg, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht onder vermelding van de projectcode. Als u een mondelinge zienswijze naar voren wilt brengen, kunt u contact opnemen met tel. 043 389 99 99.

Inwerkingtreding besluit

Het definitieve besluit treedt, ingevolge artikel 20.3, lid 1, van de Wet milieubeheer, in werking de dag na die waarop de termijn afloopt voor het instellen van beroep. Indien gedurende voornoemde termijn een verzoek om een voorlopige voorziening is gedaan, treedt het besluit niet in werking voordat de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op dat verzoek heeft beslist.

Privacy

Bij uw aanvraag heeft u persoonsgegevens verstrekt. Uw persoonsgegevens worden enkel voor de administratieve verwerking van deze aanvraag en het daaropvolgende traject gebruikt. Voor meer informatie over hoe de Provincie Limburg met uw persoonsgegevens omgaat en uw rechten als betrokkenen, verwijzen wij u graag naar onze [privacyverklaring](#).

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris